Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY *УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК*

VOL. CIV. № 235 WEDNESDAY, DECEMBER 10, 1997 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 10-го ГРУДНЯ 1997 р. Ч. 235 РІК CIV.

Л. Кучма закликав міністрів України вчитися у голляндців

Київ(Р.Р.). — Президент України Леонід Кучма повернувся з Голляндії, де перебував на дводенних відвідинах і провів низку важливих зустрічей та переговорів, а також відвідав Міжнародний суд в Гаазі.

Виступаючи в суді, Л. Кучма дав високу оцінку ролі Міжнародного суду ООН як важливого механізму дотримання принципів співробітництва між державами.

Під час зустрічі з прем'єр-міністром Голляндії Вім Коком сторони підтвердили намір поглибити співробітництво та інтеграцію в європейські структури. Л. Кучма та Вім Кок підписали протокол про наміри між урядами, а також програму співробітництва між урядами на 1998 рік.

Під час відвідин Голляндії Президента супроводжували багато українських міністрів, яких він закликав добре ознайомитися з господарюванням у Голляндії.

Л. Кучма також взяв участь у конференції „Інвестиції в Україну". На ній виступила міністер зовнішньо-економічних зв'язків Голляндії Енн ван Док-ван, яка поінформувала, що голляндський уряд інвестує 10 млн. гульденів у створення Східньоукраїнського післяприватизаційного фонду і допоможе у створенні фонду підтримки малого та середнього підприємництва в західніх областях України.

З керівниками голляндської компанії „Шелл" Л. Кучма розмовляв про можливу участь в інвестуванні нафтогазової промисловости України.

Українські жінки-республіканки активізуються

Київ(Р.Р.). — Всеукраїнське Громадське Об'єднання Жінок-Республіканок (ВГОЖР) виросло з Республіканського Центру Жінок, який діяв раніше.

Політично активне жіноцтво Республіканської Християнської Партії з усіх областей України 15-го листопада з'їхалося на установчий з'їзд ВГОЖР. Об'єднання очолила член Республіканської Християнської Партії, провідний фахівець Інституту соціології НАН України Лідія Кононенко. За її словами, ВГОЖР створено не для вирішення вузько жіночих проблем, а для поновлення традиційно активної ролі жіноцтва в українському суспільстві, втраченої в добу поневолення України.

Під час обговорення питань участи жінок у виборах заступник голови РХП Тамара Просяник звернула увагу, що жінки становлять 56 відсотків електорату, а у виборчих органах України їх усього 4 відсотки.

Жінки-республіканки виявили готовість взяти активну участь у збиранні підписів на підтримку РХП. З'їзд ВГОЖР затвердив, що організація підтримуватиме в одномандатних округах передусім тих кандидатів, які виступатимуть за рівність прав жінок і чоловіків та домагатимуться політ

(Закінчення на стор. 3)

Летунська катастрофа в Росії спричинила багато жертв

Іркутськ, Росія. — Тут у суботу, 6-го грудня, 20 секунд після злету розбився транспортний літак типу AN -124, один з найбільших цього типу літаків у світі, котрий падаючи вдарив п'ятьповерховий житловий будинок.

Російський міністер вимкових потреб Сергей Шойгу заявив, що кількість жертв може дійти до 62 осіб. Досі рятувальники знайшли 48 тіл, а понад 15 поранених відставлено до місцевої лікарні. Покищо немає офіційного повідомлення про причину цієї катастрофи, але російські засоби масової інформації повідомили, що залога літака передала радієву депешу про нефункціонування двох із чотирьох моторів літака. „Чорні скриньки" літака найдено та відправлено до Москви для аналізи.

Згаданий літак віз два реактивні літаки типу „Сухой" виробництва місцевої фабрики військових літаків, які продано В'єтнамові. Крім того на літаку було понад 100 тонн реактивного пального, котре при зударі відразу запалилося та поглинуло не тільки літак і вдарений будинок, але також і сусідні будинки та крамниці. Поблизу знаходився сиротинець, котрий місцеві мешканці почали негайно евакувати, але двоє дітей загинуло, а п'ятеро було поранено, бо вогонь поширювався з шаленою швидкістю. Загинули також і 17-членна залога та всі пасажири, а рятувальники мали на перешкоді природні елементи, коли вода, лита на пожар, почала у щілинах замерзати та спричинювати дальшу руїну стін будинків.

Катастрофа звернула увагу на ці транспортові кольоси типу AN-124 та їхній стан, які свої перші лети розпочали ще у 1982 році. Російська преса підкреслила, що згадані літаки не є добре доглядувані та останнім часом кілька з них розбилося.

На місце катастрофи прибув російський прем'єр-міністер Віктор Черномирдін, який обіцяв на допомогу 8.5 млн. дол. і сказав, що уряд відбудує сиротинець та знищений мешканевий будинок.

Президент роздумує над можливістю зменшення податку

Вашінгтон. — У четвер, 4-го грудня, в своєму бюрі у Білому Домі президент Билл Клинтон дав 30-хвилинне інтерв'ю кореспондентові щоденника „Ню Йорк Таймс", у котрому заторкнув декілька питань пов'язаних з внутрішньою політикою країни. Однак найважливішим із тих питань виявилася справа можливости зменшення податку.

І тут Президент заявив, що беручи до уваги спад державного дефіциту, він розглядає можливість у бюджеті наступного року запропонувати зменшення податку. Він також відразу попередив, щоб не піддаватися провокації видавати ще неіснуючі фонди з мнимої бюджетової надвишки. Поки пропонувати будь-які зменшення податку Б. Клинтон підкреслив, що зробить це тільки тоді, коли знайде для цього справедливу формулу та переконається, що для цього існують відповідні стабільні економічні можливості. Деякі із його дорадників відразу зазначили, що республіканські пропозиції введення державного податку, з обороту та пропорційного оподаткування від заробітків не знайшли прихильного відгуку у його плянах. Не зважаючи на те, Б. Клинтон вже відбув цілий ряд зустрічей з республіканськими керівниками, як також і зі своїм штабом, щоб вивчити можливість всяких пропозицій, почавши від тямкого перегляду американської податкової системи до специфічного оподаткування на покриття його окремих програм для робітників і громад пошкоджених закордонною торгівлею.

Крім того, президент Б. Клинтон коротко зупинився на пройденій праці минулого року та розглянув можливості дії до кінця своєї каденції. Він також підкреслив можливість, що використає сенатську переву та наперекір республіканцям ужиє своє конституційне право та призначить Билла Ланн Лі керівником відділу громадських прав у Департаменті юстиції.

РХП затвердила список кандидатів на депутатів

Київ(Р.Р.). — Республіканська Християнська Партія затвердила список із 140 кандидатів на депутатів України.

Список очолили: голова РХП, депутат Верховної Ради України цього і попереднього скликань Микола Поровський; один з лідерів правозахисного і національно-визвольного руху 60-их і 90-их років, депутат Верховної Ради 12-го скликання Михайло Горинь; учасник національно-визвольних змагань, голова Тернопільської обласної організації РХП, депутат Верховної Ради 12 і 13 скликань Левко Горохівський; директор акціонерної компанії „Інтергаз" Олег Бакай; голова Івано-Франківської обласної організації РХП Ігор Банах; віцепрезидент з правних питань акціонерного товариства „Інтергаз" Олександер Торгашін; голова секретаріяту РХП Юрій Луців; голова київського міського відділу РХП, голова Всеукраїнського Громадського Об'єднання Жінок-Республіканок, провідний соціолог Інституту соціології Національної Академії Наук України Лідія Кононенко; заступник голови Республіканської Християнської Партії, голова молодечої організації „Республіканська Християнська Молодь", консультант депутатської групи „Конституційний центр" Віталій Бондзик.

В Україні будуть квоти і ліцензії на експорт кольорових металів

Київ(Р. Р.). — Рада українських експортерів кольорових металів запропонувала два варіянти розподілення квот на експорт кольорових металів: продавати квоту на конкурсі; надавати квоту в обмін за метали, які вивозяться у вигляді лому. Розмір квот не проголошується.

Рада українських експортерів кольорових металів об'єднує 24 фірми. Міністерство Промислової Політики вже видало 1,138 ліцензій на операції з металоломом і залишками кольорових металів, а також 1,592 ліцензії на працю з ломом чорних металів.

За даними Державного комітету статистики, у першому півріччі 1997 року з України експортовано: 36 тонн мідного лому на 48.8 млн. дол.; ніклю — 13.8 тонн за 36,700 дол.; алюмінію — 7,200 тонн на 6,100 млн. дол.; олива — 293.6 тонни на 95,000 дол.; цинку — 60.6 тонни на 21,000 дол.

Кримські курорти очікують успіху

Київ(Р.Р.). — У четвер, 4-го грудня, газета „Факти" повідомила, що Крим відвідала делегація французького фонду „Версеан" на запрошення Кримської компанії розвитку і підтримки інвестицій. Цю компанію створено при Раді Міністрів Автономної Республіки Крим.

Візиту здійснено в рамках Чорноморського економічного союзу та Ради Европи, за сприянням міністерства екології Франції. Темою обговорення була підготова курортів Криму до присудження міжнародного знаку якости „Блакитна стрічка". Цей знак присвоюють курортам, які відповідають сучасним екологічним вимогам, рівневі послуг, чистоти води питної та морської тощо. „Блакитна стрічка" гарантує процвітання курорту. Адже в Европі виходить і розсилається по туристичних агенціях журнал, в якому інформується про всі европейські курорти із цим знаком якости.

Учасники делегації відвідали Ялту, Алушту, Судак і Евпаторію і висловили захоплення потенціялом кримських курортів.

Для підготови цих курортів до аттестування уряд Франції обіцяє надати 600,000 франків. Крім того, Франція забезпечить встановлення у Криму автоматичної станції контролі якости води та допоможе у здійсненні інших проєктів.

ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО КОРЧИТЬСЯ

Київ(Р.Р.). — Президент України Леонід Кучма зустрівся із солістом Донецького театру опери і балету Вадимом Писарєвим.

Під час розмови В. Писарєв поділився своїми думками щодо розвитку культури в Україні. Темою обговорення були конкретні кроки щодо підтримки майстрів мистецтв, які відіграють важливу ролю у духовному розвитку суспільства.

Президент України зазначив, що держава всіляко підтримуватиме діячів культури, сприятиме розвиткові національного оперного та балетного мистецтва, збереженню творчої спадщини українських та світових діячів культури.

А тим часом з Дніпропетровського пролунав останній зойк ще однієї фортеці української культури — Дніпропетровського театру „Крик". Його керівник, лавреат ім. Леся Курбаса Михайло Мельник скликав пресову конференцію, на якій заявив про самоліквідацію театру. Він признався, що перед прийняттям такого відчайдушного рішення цілу ніч молився, але виходу не бачить.

М. Мельник нагадав, що коли у травні 1996 року йому вручали премію „Січеславщина", міські та обласні керівники обіцяли підтримку театрові, а йому самому привселюдно пообіцяли виділити приміщення. Та обіцянки залишилися порожніми словами. Звернення до понад 20 фірм з проханням підтримати нову виставу „Ворота раю" залишилися без відповіді. Театр не отримав ні однієї гривні.

Ніхто не підтримав і пропозицію про створення діорами „Битва за Дніпро" в приміщенні культурного центру, який об'єднує „Крик" з постійно діючою виставкою картин Мельника-батька, який повернувся з війни без обох рук, глухим і без ока. Але він зумів культями створити понад 2,000 картин.

І це не перша духова втрата Дніпропетровського. Не почули тут крику про допомогу і такі таланти, як скульптор Вадим Сидур, літератор Олександер Кабаков, театральні режисери Олександер Михайлов, Валерій Бугайов, Володимир Балкашинов. Їхні таланти визнано в інших містах, а то й інших країнах.

Наступного дня, після заяви М. Мельника, у місті при помпезному зібранні багатої публіки і при щедрій підтримці чисельних комерційних підприємств, урочисто відкрився Російський камерний театр. Відвідувачі у день відкриття втішалися моновиставою актора, запрошеного із Санкт Петербургу.

А. Хомик і його розписи на склі

Ню Йорк (О. Кузьмович). — Скільки разів доводилося вже в цих скромних залях Літературного-Мистецького Клюбу колись, а тепер галерії „Маяна", оглядати мистецькі виставки наших малярів, навіть важко злічити. Але, здається, ніколи ще не було тут окремої виставки праць на склі та ще до того львів'янина з цієї нової генерації мистців, що таки щораз частіше заглядає також до ЗСА, щоб показати висліди своїх праць.

А. Хомик

Андрій Хомик завдячує свою самостійну виставку „поезії на склі", як її назвав І. Красовський в рецензії газети „За Вільну Україну", пластунам із куреня „Перші Стежі", що взялися за таке добре та потрібне для нашої спільноти діло поширити мистецтво України серед нашої громади. Отож виставка його праць на склі відбулася в галерії „Маяна" від 9-го до 16-го листопада з успіхом, а тепер приготовляють вони дальші виставки праць А. Хомика у Чикаго і Дітройті.

Довідуємося, що 13-го і 14-го грудня А. Хомик показуватиме свої праці на склі у Чикаго, а 19–20-го грудня в Дітройті, і обидві виставки зорганізовані, як і в Ню Йорку, членками „Перших Стеж".

У розмові з мистцем

(Закінчення на стор. 3)

В Україні
(З інформацій УНІАР)

КРИТИКУЮТЬ ДІЇ НБУ

КИЇВ. — Міністер економіки України Віктор Суслов під час прямого телефонічного зв'язку з громадянами засудив тверду валютну політику Національного Банку України. На його думку, така політика приведе до спаду виробництва. В. Суслов визнав, що для стабілізації на валютному ринку ці заходи були правильними, але вони мають і свою негативну сторону, оскільки позначаються на кредитній підтримці виробників. На думку В. Суслова, економічна ситуація в Україні „досить суперечлива", оскільки поряд з успіхами і припиненням спаду виробництва в останні чотири місяці може наступити фінансова криза. Все залежатиме від ефективности фінансової політики, зазначив міністер і повідомив про інтенсивні консультації, які проводяться з метою обговорення „дуже важливих проєктів". Уряд, за словами Суслова, не враховує „чинник виборчої кампанії" в економічній політиці. Доцільно було б застосувати таку структуру розміщення облігацій внутрішньої позики, яка максимально розвантажувала б бюджет. Натомість „вершок виплат за облігаціями внутрішньої позики припадає на період виборчої кампанії". У березні 1998 року треба буде виплатити власникам цінних паперів 750 млн. грн.

ЛПУ ПРИЙНЯТО ДО ЛІБЕРАЛЬНОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ

КИЇВ. — Пресова служба Ліберальної Партії України повідомила, що у Великобританії, в міській ратуші Оксфорду 27–30-го листопада перебувала делегація Ліберальної Партії України, очолювана головою партії Володимиром Щербанем, на Конгресі Ліберального Інтернаціоналу, присвяченому 50-річчю ухвалення ліберального маніфесту 1947 року. Його учасники проголосували за прийняття Ліберальної Партії України до складу Ліберального інтернаціоналу зі статусом спостерігача. Понад 170 партій ліберального спрямування з більшости країн світу схвалили маніфест Ліберального інтернаціоналу „Ліберальна програма XXI століття", запропонований лордом Воллесом.

ЗАКЛИКАЮТЬ ГОЛОСУВАТИ ЗА РОСІЙСЬКЕ ЯРМО

СЕВАСТОПІЛЬ. — Тут відбулося віче з участю приблизно 250 громадян, присвячене ситуації у Криму і Севастополі через шість років після референдуму 1991 року. Його організувала організація Всекримський рух виборців за Республіку Крим. Учасники віча закликали присутніх вважати результати референдуму, що відбувся 1-го грудня 1991 року, сфальсифікованими і такими, що не мають юридичної сили. Промовці закликали мешканців міста голосувати за кандидатів від Комуністичної Партії й засудили рішення Севастопільської Міської Ради щодо неучасти Севастополя у виборах депутатів Криму. Віче ухвалило заклик до громадян взяти участь у всеукраїнській акції протесту, запланованій на 17-го грудня.

УКРАЇНА ІДЕ ДО „ЦИВІЛІЗОВАНОЇ АРМІЇ"

КИЇВ. — Міністер оборони України, генерал-полковник Олександер Кузьмук, на пресовій конференції, присвяченій 6-ій річниці Збройних Сил України (ЗСУ), сказав, що ЗСУ живуть сьогодні в борг та все ж держава поступово іде до „цивілізованої армії". На це вказує підготована програма розвитку ЗСУ до 2005 року. Програма передбачає поступове скорочення армії до 350,000 осіб. У 1997 році скорочено 27,000 військовослужбовців, серед яких 17,000 офіцерів. На сьогодні в українській армії є 386,000 осіб. Вони служать за контрактом, що є першим кроком до професійної армії. О. Кузьмук зазначив, що у 1994 році за штатним розкладом в українській армії було 386 генеральських постів, а в 1997 році їх стало 286. Насправді ж в армії є всього 186 генералів. На жаль, армію профінансовано лише на 36 відс. мінімальної потреби. У зв'язку з цим, готовість Військово-повітряних сил України становить 39 відс. при наявності 350 боєздатних літаків. Недавно Збройні Сили України придбали 100 ракет кляси „земля-повітря". Ідуть переговори про купівлю в Грузії трьох штурмовиків типу СУ-25. Найблищим часом ЗСУ отримають із заводу ім. Малишева найсучасніші танки, оскільки сьогодні армія має на озброєнні 1,500 застарілих танків.

ПРОГРАМА „ЧИСТІ РУКИ"

КИЇВ. — Голова Фонду громадської протидії корупції „Чисті руки" Володимир Голович сказав на пресовій конференції, що в Україні „триває псевдоборотьба з корупцією". За його словами, Національну програму боротьби з корупцією виконавча влада цілком зігнорувала. У першому півріччі цього року економічний спад в Агропромисловому комплексі становив 15.5 відс. дефіцитні підприємства становили 45 відс., а заборгованість у зарплатні зросла на 24.8 відс. Водночас, джерела існування державних чиновників досі невідомі. Вважається, що вони отримують гроші лише з державної скарбниці. За словами В. Головача, армія фінансових контролерів збільшилася вчетверо і живуть вони за рахунок поповнення фіскальних заходів. П'ята частина бюджету поповнюється за рахунок фіскальних стягнень, що заганяє українських підприємців „у тіньову економіку". Голова Фонду „Чисті руки" повідомив, що на сьогодні в Україні ув'язнено 229,700 осіб, тобто від 1992 року число ув'язнених зросло на 90,900 осіб. Такого в історії України ще не було. Та число вироків за корупцію вимірюється одиницями. Це, на думку В. Головача, свідчить, що праця правоохоронних органів зводиться до кількісного, а не до якісного показника у боротьбі зі злочинністю.

У СВІТІ

У ДЖАКАРТІ, СТОЛИЦІ ІНДОНЕЗІЇ, у понеділок, 8-го грудня, стався пожар у ще вповні незакінченому 25-поверховому блискучому будинку центрального банку, де загинуло принаймнше 14 осіб, а п'ять було важко поранено. Вогонь був такий сильний, що від нього тріскали шиби, а потріскане скло сипалось на вулицю, а густий дим заповнив кілька поверхів. Будинок знаходиться в центрі міста. Начальник місцевої пожарної бригади сказав, що деякі особи загинули від вдихання диму, а інші від сильного попечення. На його думку неправильна еклектроінсталяція була причиною вогню в цьому новозбудованому хмаросягі Джакарти.

В АМЕРИЦІ

ДОСІ ЗСА ПІДТРИМУВАЛИ ПОЛІТИКУ, щоб у разі випадку воєнної загрози ужити таку скількість ядерної зброї, як цього вимагатиме потреба, для того, щоб стати переможцем у такій війні. Одначе недавно Уряд президента Билла Клинтона випрацював нові напрямні, котрі залишили ядерну зброю головним інструментом стратегічної оборони країни, однак вимагають від Пентагону зосередитись на можливостях її ужитку як погрозливо-застрашуючого знаряддя, а не головною зброєю перемоги будь-якої війни.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Parsippany, NJ

Куди „плавно переходить“ СНД?

На позавчорашній день, 8-го грудня, припало 6-річчя утворення Співдружности Незалежних Держав. Що то за структура? Чи була в ній дійсна потреба? Хто і яку має з неї користь?

Згадаймо той знаменитий 1991 рік в цілості. Історичні, світового значення події наздоганяють одна одну. Стається те, що було не до подумання: тріщать стіни совєтської тюрми народів! Масові рухи за незалежність у підневільних республіках перростають у мирні революції. Проголосили державну самостійність Литва, Латвія, Естонія, Грузія, Молдова. Одначе імперія могла впасти тільки за однієї умови — коли кайдани розірве Україна. У світі, зокрема на Заході, мало хто сподівався на це. Протягом трьох з половиною сторіч нещадно зросійщувана — невже Україна все ще зберегла дух волі, невже справді ще не вмерла? Ах, як забігав-засуєтився Горбачов після прийняття ВР України 16-го липня 1990 року Декларації про державний суверенітет, як защебетав солодко про „оновлення“ СССР, про новий, „демократичний і справедливий“ союзний договір. Проте українці, навіть зросійщені, добре знали ціну московським договорам і не могли прогаяти наданого Богом шансу: 24-го серпня ВР спеціяльним Актом проголосила Україну незалежною державою. Що це рішення визріло в народних низах, тріюмфально засвідчив першогрудневий референдум: понад 90 відсотків громадян віддали свої голоси за свою самостійну, соборну державу, за українське національне відродження.

На тлі тих вражаючих уяву подій створення СНД виглядало і продовжує виглядати абсолютно непотрібним. Зіібралися десь у Біловезьких лісах російський, український і білоруський президенти, пошушукалися і звели нанівець грандіозне прогресивне зрушення людських мас. Що було причиною? Л. Кравчук потім пояснював: у такий спосіб ми офіційно скасували СССР. Але ж чи національні революції, нехай і мирні, мусіли дбати про офіційне скасування кривавого монстра? Не витримує критики і аргумент про „потребу збереження господарсько-еконмічних зв'язків“. Які там зв'язки, коли 80 відс. совєтської економіки працювало на військово-промисловий комплекс, на мілітарні цілі. Отже, все одно національні економіки потребували докорінної перебудови, переорієнтації на щоденні потреби людей, а ця перебудова могла успішно здійснюватися і без нових „союзів“, на основі вигідних двосторонніх угод.

У підвалинах СНД великою мірою лежать психологічні причини: уряди молодих держав виявилися переобтяженими людьми зі старим мисленням, зі старим страхом перед Росією. Опинившись біля національного керма, „вчорашні“ не могли всією душею, до кінця повірити у незалежне майбутнє своїх народів. Що вже в такому разі хотіти від Заходу, якого ніколи задуже не боліли українські рани? Коментуючи виникнення СНД, „Волл Стріт Джорнал“ писала через чотири дні, в числі з 13-го грудня: „Сумніваємося, чи змогла б якась інша велика імперія здійснити такий плавний перехід у співдружність“.

Дуже багато українців також сумнівалися: плавний, тільки в який бік? Вся шестирічна історія існування СНД — це історія потягнень Москви зберегти свій вирішальний вплив на території колишньої імперії. Якщо, всупереч цим потягненням, Росії не вдалося нікого, крім Білорусі, збити зі шляху незалежности, то це тільки тому, що національно свідома частина населення молодих держав розуміє, що другого шансу для свободи і незалежности вони більше вже не дістануть. Біда лише, що не з національно-патріотичних рухів приходять до влади, а частіше з протилежних — антиукраїнських, проросійських. Саме тому й хитається Україна щодо своєї дальшої участи в СНД. Президент Кучма робить то від неї крок, то до неї. А тим часом Росія діє у своєму звичному дусі. Два роки тому, 14-го вересня 1995 року президент Єльцин затвердив своїм указом так званий „Стратегічний курс Росії з державами — учасницями Співдружности Незалежних Держав“. В цьому документі Москва вже й не приховує своїх реваншистських цілей: „У взаємодії з третіми країнами та міжнародними організаціями досягати їхнього зрозуміння того, що цей регіон є передусім зоною інтересів Росії... Забезпечувати російське теле- і радіомовлення на близьке зарубіжжя, підтримувати просування російської преси у цей регіон, здійснювати вишкіл у Росії національних кадрів для СНД“.

Лише одне Україна мала на те сказати: ні, дякуємо, ви вже навишколювали „національних кадрів“!

Як бачимо, „плавний перехід“, яким так тішилася „Волл Стріт Джорнал“ — це слизький лід, на якому легко можна „поїхати“ не в той бік. Російська імперія вповні заслужила того, щоб з нею розірвати рішуче і назавжди.

Володимир Сушко

СПРАВА МІНЕКОБЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Міністерство Охорони Навколишнього Природного Середовища та Ядерної Безпеки України (в скороченні: Мінекобезпеки України) опублікувало цього року за редакцією Ярослава Мовчана, заступника міністра того міністерства, та Юрія Р. Шеляга-Сосонка, академіка і співголови Міжвідомчої координаційної комісії з питань збереження біологічного та ляндшафтного різноманіття, та при творчій співучасті багатьох учених, заінтересованих інших міністерств, науково-дослідних установ і громадських екологічних організацій, першу „Національну доповідь України про збереження екологічного різноманіття“.

Україна в контексті міжнародної співпраці

Цю доповідь про природу і збереження різноманіття у ній, при одночасному користанні з її ресурсів, підготовлено відповідно до Другої міжнародної конференції, що відбулася у Джакарті в 1995 році, як теж і з ціллю, щоб згідно з вимогами „Конвенції про охорону біологічного різноманіття“, схваленої Першою конференцією в Ріо-де-Жанейро в 1992 році, поінформувати про стан вжитих дотепер загальних заходів щодо збереження та невиснажливого природокористування в Україні. Україна брала участь в обох тих конференціях і на них, між іншими, обговорювано потребу міждержавного співтовариства у вирішуванні як ґльобальних, так і реґіональних екологічних проблем.

Чому прийшло до потреби такої міжнародної співпраці? Зростаюче загрозливе забруднення вод і атмосферного повітря, занечищення густо заселених територій в багатьох країнах через дотеперішню надмірну концентрацію промисловости, шкідливий вплив тієї промисловости на здоров'я населення і на природне довкілля, дальша хижацька експлуатація природних ресурсів і деґрадація агрикультурних земель як вислід екологічно необґрунтованого і виснажливого сільського господарства змусили людство задуматися над своїм дотеперішним ставленням до природи. А для забруднених вод чи повітря, як знаємо, немає кордонів. Починаючи з 1960-их років, щораз більше зростає зрозуміння, що так довго тривати не може. А вибух на Чорнобильській АЕС в 1986 році, після якого радіоактивні хмари дійшли до багатьох далеких країн, приспішив це самоусвідомлення.

Сьогодні охорона природного довкілля, невиснажливе природокористування і збереження біологічного різноманіття в природі перебуває у полі зору держав світу, і вони бачать, що розв'язка багатьох екологічних лих можлива лиш через їхню співпрацю як на ґльобальному, так і реґіональному рівні. Так прийшло до згаданих вже конференцій в Ріо-де-Жанейро і Джакарті. Тут, попри них, слід теж згадати реґіональну конференцію міністрів довкілля, що відбулася в Софії, в Болгарії, у 1995 році, на якій схвалено „Всеевропейську стратеґію збереження біологічного та ляндшафтного різноманіття“. Україна теж брала участь в тій конференції.

Згадану доповідь Мінекобезпеки України опрацювали слідуючі автори: В. П. Давидок, Я. І. Мовчан, Г. В. Парчук, В. М. Титар і Ю. Р. Шеляг-Сосонко. Доповідь обіймає 31 сторінку, кожна розміром 8 на 11 інчів, ілюстрована численними кольоровими знимками з природи України, таблицями, діяграмами та великою, на дві сторінки всередині книжки, кольоровою картою територіяльно-адміністративного поділу України. На її зміст, попри резюме, вступ і додатки, як, наприклад, листа різних конвенцій з галузі збереження біорізноманіття, що в них Україна брала участь, й ін., складаються три головні розділи, а саме: біологічне різноманіття України в контексті природних умов, історії природокористування та сучасного стану довкілля; національна система збереження біологічного різноманіття; загальна оцінка застосування Конвенції про охорону біологічного різноманіття в Україні: міжнародний та національний контекст, тенденції змін біологічного різноманіття.

Добре, що є такий фонд

Видання цієї національної доповіді здійснено завдяки фінансовій підтримці Гльобального екологічного фонду. Кілька слів про цей фонд. Він створився по довших зусиллях, заініційованих Францією весною 1991 року. Його членами є країни, які складають до нього добровільні внески. На 30-го вересня 1996 року 156 країн світу є членами цього фонду. Україна стала його членом 15-го червня 1994 року, і бере в цьому фонді активну участь. Фонд надає країнам фінансову поміч, т. зв. ґренти (без повернення) для здійснення їхніх важливих екологічних проєктів. Україна вже одержала ґренти на два проєкти, а саме: один на суму 500,000 дол. на проєкт „Збереження різноманіття Карпат“, і другий, загальним обсягом 1.5 млн. дол., на проєкт „Збереження різноманіття дельти Дунаю“.

Конкретні природоохоронні зусилля

Автори „Доповіді“ підкреслюють, що хоч Україна тепер переживає успадковану глибоку системну кризу і змушена одночасно вирішувати безліч інших проблем, все таки охорона природи стала одним з пріоритетів її екологічної політики. Це наставлення до природи, між іншим, підтверджує Конституція України, прийнята 28-го червня 1996 року. В статтях 16, 50 і 66 стверджується, що запевнення екологічної безпеки та підтримання екологічної рівноваги на території України є обов'язком держави.., що кожний має право вільного доступу до інформації про стан довкілля.., і кожен є зобов'язаний не завдавати шкоди природі та відшкодовувати завдані ним збитки.

Україна поробила вже багато кроків щодо охорони природи. Наведім хоч два приклади: згідно з вимогами схваленої в 1995 році в Софії „Всеевропейської стратегії збереження біологічного та ляндшафтного різноманіття“, Кабінет Міністрів України затвердив 12-го травня 1997 року концепцію збереження біологічного різноманіття України, на основі якої ще до кінця року має бути розроблена національна програма збереження біологічного різноманіття до 2015 року. І другий: для забезпечення виконання схваленої в Ріо-де-Жанейро конвенції про охорону біологічного різноманіття утворено в 1996 році в Мінекобезпеки спеціяльний відділ збереження біорізноманіття, що знаходиться в оперативному підпорядкуванні заступника міністра.

Дотеперішня діяльність щодо охорони біологічного різноманіття в Україні підтверджує швидкий процес її інтеґрації в природоохоронній галузі з рядом інших держав Европи і світу. Наприклад, створений Указом Президента в 1993 році Карпатський біосферний заповідник, площа якого обіймає 38,930 гектарів, був відзначений в 1997 році дипломом Ради Европи. Багато інших прикладів як міжнародної, так і внутрішньої діяльности можна знайти в „Доповіді“, от хоч би це: „Червона книга України“ у виданні з 1996 року містить 541 загрожених видів рослинного світу в порівнянні зі 151 видами, що були внесені у книгу у виданні 1980 року. Ця перша загальнодержавна доповідь Мінекобезпеки України, як подають її автори (ст. 25), дістала схвалення учасників міжнародної конференції „5 років після Ріо“, яка відбулася 10-13-го червня цього року в місті Евпаторія, Крим.

Хочу закінчити мій далеко неповний газетний огляд цієї події словом подяки для шановного Ярослава І. Мовчана, заступника міністра Мінекобезпеки України, який прислав мені для ознайомлення один примірник цього цінного документу. Щасти Вам Боже у Вашій дальшій творчій праці на добро України і її природи!

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Тернопільці будують церкву

Дорогі краяни!

Ми певні, що кожен українець, який проживає в Америці, знає про місто Тернопіль в Україні. Багатьох з вас зв'язують з ним ще дотепер родинні зв'язки, незабутні спогади про дитинство та юність. І не один з вас, відвідавши його тепер, привіз з собою прекрасні враження. Адже славиться воно не тільки своєю красою, але й історичним минулим, що веде нас у XVI століття, коли з'явилася перша письмова згадка про нього. Тож немало яскравих сторінок з його історії оповідають нам про напади ординців, турецьких поневолювачів, гніт Австро-Угорщини та шляхетської Польщі, а останні десятки років Російської імперії.

Під його мурами схрещували свої гострі шаблі в бою з ворогом Кривоніс та Морозенко, Богун і Наливайко, Б. Хмельницький.

Також з нашим містом пов'язані всесвітньо відомі імена біохеміка І. Горбачевського та фізика І. Полюя, етнографа В. Гнатюка, композиторів М. Вериківського та Д. Січинського. Нашою землячкою є „подільський соловейко“, як її в свій час називали, Соломія Крушельницька. Відвідували місто І. Франко та В. Стефаник, а в час Першої світової війни і американський журналіст Джан Рід.

Не раз місто горіло у військових баталіях. А після Другої світової війни залишилися одні згарища, бої велися за кожен дім, кожну вулицю.

І дивлячись сьогодні на Тернопіль, важко повірити, що в післявоєнний час не було ні одного вцілілого будинку. Підняли тернопільчани своє місто з руїн та попелу. Кожного приваблюють прекрасні парки культури та відпочинку, що розкинулись по обидвох боках мальовничого озера, що тепер є фактично в центрі міста. Тепер — це промисловий та культурний центр України з 300-тисячним населенням.

Та була в історії міста ще одна сумна сторінка, яку не можна забути і яка розповідає про тяжкі роки заборони релігії, переслідування Церкви, знищення Божих храмів. Діяла тільки одна православна церква на місто та навколишні села, інші були знищені. Але дві перлини історії, дві святині тернопільчанам все таки вдалося зберегти — це українська автокефальна церква XVI століття, що є свідком заснування міста і в якій, як згадується в переказах, побував Б. Хмельницький, коли йшов війною на поляків, та Домініканський костьол початку XVIII століття, які десятки років стояли як архітектурні пам'ятки.

Але прийшов час відродження духовности, повернення наших людей до Господа Бога, що є дуже важливим кроком вперед всієї України. І відчинили свої двері Божі храми. Та для такого великого міста три церкви замало. І взялися тернопільчани за відновлення тих церков, що були в найгіршому стані та побудову нових на місці зруйнованих або де вимагає життя. Всі будівельні роботи робяться за рахунок людей, бо через економічний упадок держава виділяє на такі цілі дуже мізерні фонди або зовсім нічого. І таким способом відновлено Домініканський костьол, який останні роки служив як мистецька ґалерія, і опікувався ним Тернопільський Краєзнавчий Музей, збудовано церкву Успення Божої Матері на місці колись зруйнованої, на вул. кн. К. Острозького, розпочато будівництво у житловому районі Сонашний церкви, яка є дуже необхідна саме там, бо це один з найбільш населених районів міста і вона служила як для тернопільчан, так і для населення тих сіл, що є недалеко від Сонашного.

Але життя в Україні є важким. Безробіття, пенсії та платні люди не отримують по декілька місяців, тож не вистачає фондів на завершення розпочатого. Тому і звертаємося до вас, дорогі брати і сестри, зокрема тернопільці, з надією на вашу допомогу, матеріяльну підтримку в межах можливостей на завершення будівництва української греко-католицької церкви св. Архистратига Михаїла, будову якої розпочато три роки тому. Зведено стіни, частинно дах і куполи, а на закінчення не вистачає фондів. Архітектура церкви дуже гарна і шкода буде, якщо від дощів та снігу пропаде недобудоване, бо замокають стіни, немає вікон тощо.

Тож будемо щиро вдячні за добрі чуйні серця, за любов до рідної землі тим, хто відгукнеться на наше прохання, не зіґнорує ним. А збудована церква буде свідком ваших добрих діянь, ваших щедрот.

З повагою та любов'ю до всіх вас о. Ярослав Онищук та Будівельний комітет.

Наш рахунок" Account" №1315-01, "Selfreliance" Baltimore Fedenal Credit Union, 239 S. Broadway, Baltimore MD 21231-2406; tel.: (410) 732-3062.

Наша адреса: Україна, 282023, м. Тернопіль, вул. 15 Квітня;тел.: 26-15-94.

Ольга Яремко
Балтимор, Мд.

Микола Світуха

ПАРТІЙНА МОЗАЇКА УКРАЇНИ

II

Демократична Партія України (ДемПУ), голова Володимир Яворівський.

Заснована в грудні 1990 року з ініціятиви її першого голови Юрія Бадзя, Дмитра Павличка, Володимира Яворівського та інших. ДемПУ старалася поєднати консервативні принципи із соціял демократичними традиціями. Партія зуміла приєднати до виборів таких провідних кандидатів, як віцепрем'єр-міністер Сергій Тигипко, колишній міністер оборони Віталій Радецький та інші. ДемПУ популярна головно в центральних областях, де нараховує коло 4,000 членів.

Українська Християнська Демократична Партія (УХДП), голова Олесь Сергієнко.

Початок цієї партії датується ще 1988 рокам, хоч перший з'їзд відбувся в квітні 1990 року у Львові, на якому головою вибрано відомого дисидента Василя Січка. Зареєстрована в березні 1993, партія ставить наголос на респект всіх людських прав, надає пріоритет приватній власності і деколективізації сільського господарства. Членів понад 2000.

Християнсько-Демократична Партія України (ХДПУ), голова Віталій Журавський.

Зареєстрована в листопаді 1992 року, ця партія здобула собі значну підтримку серед підприємців перед розколом в грудні 1996 року, завдяки якому такі провідні речники партії, як Володимир Стретович і Віктор Шишкін відійшли і створили окрему партію під подібною назвою. ХДПУ уважає себе партією право-центристською, демократичного напрямку, що виступає за ринкову економіку. Членів 12.000, головно в центральних областях.

Партія Зелених України (ПЗУ), голова Віталій Кононов.

Як одна з перших політичних партій, ПЗУ була створена у вересні 1990 року на плятформі охорони довколишнього середовища. Партія підтримує національно-демократичні позиції ХДПУ, з якою тісно співпрацює. ПЗУ об'єднує понад 6,000 членів.

Християнсько-Ліберальний Союз (ХЛС), голова Ігор Степанюк.

Заснована відламком членів ХДПУ на з'їзді в березні 1994 року, ця партія була зареєстрована під теперішньою назвою в серпні 1995 року. Крім загальних принципів християнського гуманізму і ліберального соціяльного устрою, позиції партії не точно визначені. ХЛС об'єднує, мабуть, не більше 1,000 членів.

Ліберальна Партія України (ЛПУ), голова Володимир Щербань.

Початок партії датується вереснем 1991 року, коли на 1-му з'їзді в Донецькому головою був вибраний Ігор Маркулов, який два роки пізніше залишив Україну. Другий голова, Олег Соскін, також залишив партію через протистояння на тлі партійної плятформи. Володимир Щербань був вибраний головою в січні 1996 року. Партія визнає принцип подвійного громадянства для українців і росіян, приватну власність на землю, державну інтервенцію в промислі і агрикультурі. Лібералі мають тепер десять депутатів у Верховній Раді. Членство партії оцінюють приблизно на 40,000 осіб, в більшості у східних і південних областях.

Ліберально-Демократична Партія України (ЛДПУ), голова Володимир Климчук.

Зареєстрована в липні 1992 року, ця партія спирається на „середню“ клясу виборців, підтримує ринкові реформи і сильну централізовану владу. У Верховній Раді ЛДПУ є членом коаліції „Нова Україна“. Членство — до 2,000.

Міжреґіональний Бльок Реформ (МБР), голова Володимир Гриньов.

Партія була заснована в 1994 році впливовими директорами регіональних підприємств як передвиборчий бльок для підтримки кандидатури Леоніда Кучми. Плятформа партії характеризує її як таку, що поєднує ліберально-демократичні і соціяльно-демократичні позиції. В багатьох випадках МБР виступав разом з Ліберальною Партією. Існують припущення, що у президентських виборах 1999 року МБР віддасть свою підтримку одному із суперників Президента Кучми.

Конституційно-Демократична Партія (КДП), голова Володимир Золотарьов.

Зареєстрована в Травні 1993 року, ця партія виникла до 1989 року, на початку „перебудови“ економіки Совєтського Союзу. Вона підкреслює принцип приватної власности, а в підтримці курсу реформ економіки стоїть близько до ЛПУ і МБР.

Українська Партія Праці (УПП), голова Валентин Ландик.

Створена в грудні 1992 року в Донецькому, ця партія знайшла опертя у великих підприємствах і пропаґує мінімальну ролю держави в економіці при одночасному курсі на інтеґрацію у світову економіку. УПП належала до фракції „Міст“ разом з ДемПУ і ХДПУ і створила виборчий бльок з ЛПУ, який підтримує економічну політику Президента Кучми. Чисельність партії оцінюють на 15,000 осіб, а прихильників багато більше.

Народно-Демократична Партія (НДП), голова Анатолій Матвієнко.

НДП уважають „партією влади“. Створена в лютому 1996 року на базі Партії Демократичного Відродження України (ПДВУ) і депутатів коаліції „Нова Україна“ для політичної підтримки Президента Кучми. Провідними особами є прем'єр Валерій Пустовойтенко, голова Адміністрації Євген Кушнарьов, голова групи „Конституційний центр“ Михайло Сирота, голова секретаріяту НДП Володимир Філенко, колишній голова Верховної Ради Іван Плющ та інші. Партія стоїть за інтенсивні реформи економіки і близьку співпрацю з державами Заходу. Зараз НДП нараховує понад 10,000 членів, переважно в центральних і південних областях, і надіється на значну репрезентацію у новому парляменті.

Партія „Реформи і Порядок“ (ПРП), голова Віктор Пинзеник.

Заснована щойно в липні 1997 року у Львові, партія була зареєстрована в жовтні за підтримкою групи депутатів, які обстоюють курс реформ, що його пропонував колишній віце-прем'єр Віктор Пинзеник. Хоч ПРП створила свої осередки в більшості областей, про широку популярність у виборах говорити важко.

(Закінчення буде)

А. Хомик...

(Закінчення зі стор. 1)

він розповідає, що в ЗСА вже вдруге, але щойно тепер має можливість ширше показати своє мистецтво. Поруч із цими виставками в українських галеріях він виставляє свої праці на збірній виставці в Ню Гемшир в Мистецькому центрі Шерон разом із іншими художниками з України, або пов'язаними з Україною. Коли показує нам гарно виданий каталог, ми вимінюємося думками на тему важливости передати його мистецтво також неукраїнській публіці, яка тим цікавиться, бо, як підкреслює А. Хомик, він має тепер також чужинецьких покупців.

Із розповіді мистця довідуємося, що він, хоча в нього щойно 35 років, має вже за собою вісім різних персональних виставок малярства на склі і це так в Україні, як і в Польщі та ЗСА, а також брав участь у збірних виставках. Розуміється, він, як уродженець Львова та випускник тамошніх мистецьких шкіл, а це Школи прикладного та декоративного мистецтва і художньої кераміки в Львівській Академії Мистецтв, таки найбільше сантименту має до свого родинного міста і тому там самостійно мав вже дві виставки. Про нього часто пишуть у львівській пресі.

Його твори знаходяться у численних приватних збірках, а ми маємо ще нагоду в останній день виставки в „Маяні" оглянути його цікаву техніку розпису на склі, в якій переважають народні українські мотиви, казок, народних обрядів, релігійні, одні жартівливі, інші обрядові, інші повчальні.

Тут він однак вже і розпочинає розмальовувати своє мистецтво із сучасними мотивами, отож до поміщення у нашому щоденнику вибираємо, як актуальну з приводу театрального видовища, що саме йде на Бродвею, та фільму, — картину із парою, танцюючою танго.

А. Хомик іде із своїм цікавим мистецтвом у широкий світ. Можна йому тільки побажати, щоб „Перші Стежі" повели його дальше правильним шляхом до мистецьких успіхів!

„Танґо" — малюнок на склі

Чи загляне Святий Миколай і цього року до українських дітей в Україні?

„А я в попа обідала" — сирітка сказала.
Т. Шевченко

Як потішити хвору дитинку? Як викликати усміх на її блідому личку?.. Як багато серед нас таких, яким оці запитання причиняють безсонні ночі. Як багато... Та журитися й зітхати — це ж лише вияв емоцій, оправданої турботи й жалю. Але ж це лише основа нашої дії — допомогти, передати нашу щедру не вимушену лепту діткам у великій потребі.

Наші представництва ЗУАДК в Україні мають облік дітей в інтернатах-сиротинцях, у дитячих клініках, лікарнях або й просто у багатодітних родинах, де діти — напівсироти, де їм часто нічого одягти чи взути на ноги, щоб до школи піти. Приходять листи з описами того, як ходять діти до школи. На мороз, на сніг завивають ніжки в обривки старого теплого одягу, кожуха чи що, зав'язують це шнуром і поспішають до школи. Є, на жаль, такі убогі діти в Україні, є такі і поза її державними межами, ось у Мармарощині, в Румунії, де бідні діти, по суті, нічого не мають, перебиваються з дня на день. А висліди постійного недоїдання, голоду і холоду — відомі. В наслідок таких „гараздів" у минулому році демографічна статистика зареєструвала, що смертей в Україні було на 40,000 більше, ніж народжень. Це вияви процесу, назву якого вимовити страшно, — „вимирання нації". Багато дуже різнородних засобів потрібно, щоб зупинити цей процес, щоб створити умови природного демографічного приросту.

Та перед святами хотілося б причинитись хотя до прояву радости убогої дитини, де б вона не була. Адже Святий Миколай любить дітей. Тож допоможім йому — великому святому, ікона якого була й у найубогішій хатині колись по всій Україні, заглянути у віконце знедолених, часто хворих дітей. Посилаючи наш даток на „Коляду" ЗУАДК, пам'ятаймо про тих найменших, які самі не розкажуть про свою гірку долю. Вони дивитимуться великими сумними очима на віконце, на двері, чи прочиняться і чи появиться благодатна рука з якимось подаруночком — іграшкою, цукерком чи чимось з одежі, а чи й черевичками, щоб обутись.

Переглядаємо листи подяки з минулого року, писані гарною українською мовою: це листи з Одещини, Миколаївщини, Донеччини, із сіл Київщини — від греко-католицьких парафій, а також із православних Київського Патріярхату. І проситься молитва на уста: нехай же усі вони різних віровизнань Української Церкви у любові, взаємопошані прославлять Новонародженe Дитя — вияв найвищої справедливости, надії, віри й безмежної любови, пам'ятаючи євангельський вислів у Апостола Св. Матея: Бог це Любов.

Тож не зволікаймо з нашим датком, поспішім мислю своєю в Україну, щоб супроводити великого святого землі української до тих, які його найбільше очікують...

Н. П.

Українські...

(Закінчення зі стор. 1)

шення становища жінок. Члени об'єднання жінок-республіканок намагатимуться увійти до складу виборчих комісій або стати кандидатами на депутатів рад усіх рівнів.

Кандидатки від РХП включатимуть до своїх перевиборчих програм тези про розв'язання місцевих проблем жіноцтва і сприятимуть активізації жінок, які входять до інших громадських демократичних організацій.

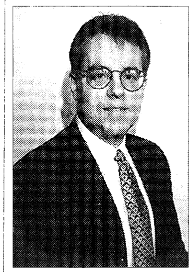
У зверненні до Верховної Ради України християнські республіканки наголошують на необхідності законодавчого захисту жінок від побоїв та приниження у родині, забезпечення достойною працею, а також вимагають заборони торгівлі жінками і дітьми, оскільки такий спосіб наживи в останні роки набуває все ширшого розвитку. Дівчат зваблюють обіцянками доброї праці за кордоном, а тоді продають їх власникам будинків розпусти.

ВГОЖР у зверненні до Уряду вимагає прийняття комплексної програми підтримки сільських жінок у перехідний період. Програма має передбачати полегші жінкам-фермерам у наданні кредитів, організацію навчань, як започаткувати власне виробництво і оволодіти новою технікою та технологією, створення допомогових організацій для самітних сільських жінок старшого віку, відновлення систематичних профілактичних оглядів з виїздом лікарів у села тощо.

У зверненні до духовенства традиційних Українських Церков християнські республіканки закликали до любови та злагоди, бо міжцерковні конфлікти змушують громадян шукати слово віри в закордонних проповідниках, які мають багато програм на українському телебаченні, радіо та в інших засобах масової інформації. Жінки-республіканки вважають, що традиційні Українські Церкви повинні мати у засобах масової інформації свої програми, які сприяли б моральному і духовному піднесенню українського суспільства.

О. Ю. Борачок отримав докторат

Поздоровляємо Олега Ю. Борачка, сина Ярослави і покійного Маріяна Борачків з Баффало, Н. Й., з одержанням докторського ступеня з найвищим відзначенням з публічної адміністрації від університету Північного Іллиной у ДеКалб. У жовтні цього року д-р О. Борачок успішно захистив свою дисертацію на тему „Обмін електронічної інформації". Він розпочав свою вищу освіту, одержавши ступень бакалавра з психології в стейтовому університеті Ню Йорку у Баффало. Відтак він продовжував свої студії в ділянці інформаційних систем, відвідуючи вечірні кляси в університеті Лонг Айленд. У 1990 році д-р Борачок розпочав свої докторські студії у двох ділянках: публічній адміністрації і керівництві.

Д-р О. Борачок

Д-р Борачок був довголітнім виховником у Пласті, як також брав активну участь у діяльності ряду українських громадських організацій під час свого перебування в Баффало та стейтах Коннектикат і Каліфорнія. Він тепер живе у Медісоні, Віск., де займає пост керівника інформаційних систем в одній забезпеченевій компанії. Д-р Борачок також є професором комп'ютерних наук у Технічному коледжі округи Медісон.

Він є членом 25-го Відділу Українського Народного Союзу.

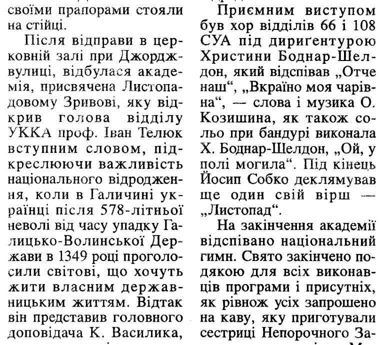
Відзначення роковин Листопадового Зриву і смерти Митрополита Андрея Шептицького

В неділю, 2-го листопада Нюгейвенська громада відзначила дві історичні дати: проголошення Акту Державности Західньої Української Народної Республіки 1-го листопада 1918 року і 53-ту річницю, коли на Святоюрській Горі помер князь Української Католицької Церкви Митрополит Андрей Шептицький. З цієї нагоди о. парох католицької церкви Павло Лунів відправив дві Панахиди: одну за Митрополита, а другу, після другої Служби Божої, за „... сорок тисяч цвіту, що склали свої голови за свободу та здобути її не вистарчило сили..." Підчас Панахиди ветерани американської армії 33-го посту і української І-ої Дивізії УНА з своїми прапорами стояли на стійці.

Після відправи в церковній залі при Джорджвулиці, відбулася академія, присвячена Листопадовому Зривові, яку відкрив голова відділу УККА проф. Іван Телюк вступним словом, підкреслюючи важливість національного відродження, коли в Галичині українці після 578-літньої неволі від часу упадку Галицько-Волинської Держави в 1349 році проголосили світові, що хочуть жити власним державницьким життям. Відтак він представив головного доповідача К. Василика, культурно-освітнього референта СУМА, який вдало насвітлив історичну ролю Листопадового Зриву, що не є якимсь відірваним припадковим явищем, а пригадкою, що ми є синами і дочками українського народу, що в ім'я визволення себе з неволі поніс великі страти, і що ці жертви не були марно. На їх подвигах виросло покоління нових борців. Після Січових Стрільців, Української Галицької Армії прапор боротьби підхопило УВО, потім ОУН, також повстала Карпатська Січ, легендарна УПА, Дивізія УНА, тисячі борців підпілля і мільйони непохитних мучеників. Вся пролита кров і сльози довели, що ми маємо Незалежну Українську Державу, яка ще потребує ідейного національного відродження.

Приємним виступом був хор відділів 66 і 108 СУА під диригентурою Христини Боднар-Шелдон, який відспівав „Отче наш", „Вкраїно моя чарівна", — слова і музика О. Козишина, як також соло при бандурі виконала Х. Боднар-Шелдон, „Ой, у полі могила". Під кінець Йосип Собко деклямував ще один свій вірш — „Листопад".

На закінчення академії відспівано національний гимн. Свято закінчено подякою для всіх виконавців програми і присутніх, як рівнож усіх запрошено на каву, яку приготувальи сестриці Непорочного Зачаття при церкві св. Михаїла в Ню Гейвен.

Хор 66-го і 108-го Відділів СУА з диригентом Христиною Боднар-Шелдон (з бандурою).

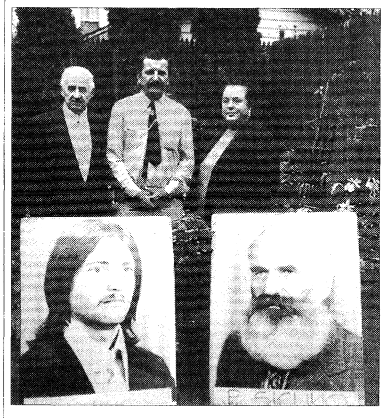
В пам'ять В. Січка

Перед моїми очима фрагмент подій із „походу за мир". Одеса, Україна, серпень 1988 року. Ми — 500 учасників походу за мир — поїхали з Москви трьома літаками на летовище Одеси. Ми вийшли з літаків і йдемо по площі летовища, а проти нас, нам назустріч, біжать тисячі людей. Ніч темна і нам здається, що ми йдемо в темну безконечність, а попри нас біжать і нас минають люди, які також біжать у безвість. Раптом переді мною з'являється молодий, стрункий, чорнявий чоловік і я його питаю: „Василь"?, а він відповідає: „Божена"? Я дивуюся і питаю: „Як ви в такому натовпі мене знайшли"? А він відповідає: „Я молився".

Мене колись питали, чому я йшла в „поході за мир" в Україні? Як відповідь я давала багато різних важних причин, але одна з найважливіших повинна була бути: „Зустріти Василя Січка". Під час того походу я зрозуміла яка в Україні темрява і також зрозуміла, що в тій темряві жевріють де-не-де іскорки. А там, де жевріють іскри, там колись запалиться вогонь до волі. Такою іскрою був В. Січко.

В. Січко народився 1956 року в Магадані. Студій журналістики не міг закінчити, бо його викинули з Київського Університету в 1977 році за активність його і його батьків. Він тоді відмовився від совєтського громадянства, від служби в совєтському війську, віддав свій пашпорт і зголосився на еміграцію. Через це його заарештували в 1978 році і тримали в „психушці" 14 днів. Василь не міг дістати дозвіл, бо не мав пашпорту. Наступного разу він і його батько Петро були арештовані після їхнього виступу під час похорону замордованого Володимира Івасюка на цвинтарі у Львові 1979 року. Тримали тоді Василя в „психушці" 40 днів, а відтак судили за образу СССР і посадили на три роки в тюрму спеціяльного режиму. В 1978 році Василь вступив в члени Української Гельсінкської Групи.

Після звільнення з тюрми Василь продовжував громадську працю з колишніми політв'язнями в Українській Гельсінкській Групі (УГГ), пізніше у Українській Гельсінкській Спілці і угрупованнях і партіях, які згодом виринули на підставі демократичних засад. Він також був головою Української Християнсько-Демократичної Партії.

Портрети з сімдесятих років зроблені і побільшені для демонстрацій в обороні членів Української Гельсінкської Групи (УГГ) (зліва): син Василь Січко і батько Петро Січко. На задньому пляні — Володимир Боднар, Василь Січко і Божена Ольшанівська під час відвідин Василя в Нюарку в 1996 році.

Одною з прикмет Василя Січка була вогненна любов до України, яка штовхнула його до понадлюдських зусиль і дій, на які ми, пересічні люди, не спроможні. Але, так як буває, вогнем, ентузіязмом і любов'ю не наїсишся. Економічні негаразди в Україні примусили Василя їхати до Америки на заробітки.

І знову ми зустрілися, але вже в Америці, в моїй хаті, в 1996 році. З розмов з Василем можна було відчути, що ані незалежна Україна, ані особисте життя не посприяли Василеві. Доля не була ласкавою для нього. Відійшла у вічність мама Стефанія, яка була опорою для нього, і з тим виринули проблеми, які були понад його силу і які були заважкі і неможливі до розв'язання. І так сталося, що 18-го листопада 1997 року, в Чикаго, на 41-му році життя, вогонь, який горів в його серці, спалив його. Вічна йому пам'ять!

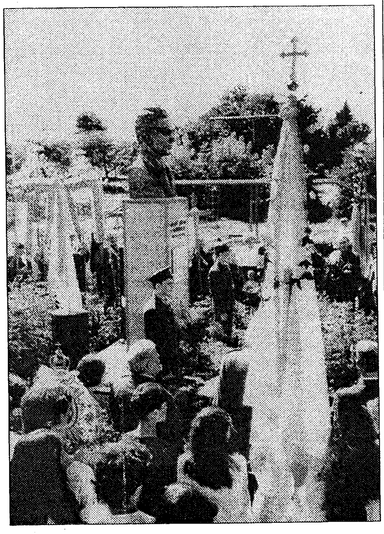
Залишив по собі в смутку двох дрібних, незабезпечених діток — 10-літнього Петра і 6-літню Стефанію, батька Петра, сестру Оксану і брата Володимира.

Божена Ольшанівська

ПІСЛЯ ДОВГОТРИВАЛИХ РОЗДУМІВ Уряд президента Билла Клинтона вирішив більш рішучо поставитись до дотеперішних крутих і хитромудрих ходів ізраїльського прем'єр-міністра Беньяміна Нетанягу щодо замирення з палестинцями. Асистенти Медeлин Олбрайт, секретаря Державного департаменту ЗСА, твердять, що вона готова випробувати щирість його безупинних заяв щодо постійного замирення з палестинцями. Не вдаючись до публічної критики його поведінки, М. Олбрайт починає мати досить його крутійства, тому дала йому ультиматум до 17-го грудня, їхньої наступної зустрічі, щоб він представив свої конкретні пляни щодо відтягнення ізраїльських військ з територій західного берега ріки Йордан.

Із забуття — у сяйво слави

До останнього свого подиху вірив колишній заступник голови Генерального секретаріяту, член Проводу ОУН, крайовий провідник ОУН Львівського краю, сотник-політвиховник УПА, кавалер Золотого та Срібного Хрестів Заслуги, Осип Дяків-Горновий, у той світлий радісний час, коли Україна стане вільною, незалежною державою. Цей день волі й незалежности прийшов до України 24-го серпня шість років тому. А в цьогорічному серпні у рідному селі О. Дяківа-Горнового Олесино в Козівському районі, Тернопільщина, на майдані біля Олесинської школи піднявся у бронзі й граніті пам'ятник героєві Українських визвольних змагань.

Під час посвячення пам'ятника Осипові Дякову-Горновому у його рідному селі Олесино на Тернопільщині.

Після відправи Служби Божої в церкві, при великому напливі народу, стрічку на пам'ятнику перерізала двоюрідна сестра Осипа Текля Осецька зі Львова. Священики відправили Панахиду та посвятили пам'ятник. У своєму слові заступник голови районної державної адміністрації Микола Погадайко нагадав слова Дякова-Горнового: "Ми боремося за правду і справедливість. І прийде час, що наші праведні ідеї переможуть".

Про життєвий шлях випускника Бережанської гімназії О. Дякова-Горнового цікаво й емоційно розповів директор місцевої школи Євген Кусень. Пам'ять героя вшановано хвилиною мовчання. У своєму слові Текля Осецька зачитала звернення до олесинської громади своєї сестри Софії Кусень з Америки. У виступі колишній житель Олесино Іван Кужда, між іншим, сказав: "Наше село дало героїв, якими повинна гордитися вся Україна. Тільки в єдності наша сила. Будьмо гідні Осипа Дякова-Горнового!" Заступник голови обласної державної адміністрації Іван Полевий наголосив, що якщо кожна школа молодої української держави виховає хоч одного учня, гідного славного героя, то Україна в своєму поступі піде далеко вперед.

"Час вже нам позбутися по всій державі пам'ятників-бовдурів Леніну, — сказав він, — а на тих місцях спорудити пам'ятники тим, хто справді виборював нашу незалежність".

Про О. Дяківа-Горнового на відкритті пам'ятника тепло говорив заступник голови районної адміністрації Роман Висоцький, а колишній зв'язковий УПА з Івано-Франківщини Юрій Скасків сказав:"Він з моїм братом був у гімназії найкращим учнем, а пізніше обидва зазнали катувань у Бережанській тюрмі від чекістів". "Вони не визнавали полону. Так загинув і Дяків-Горновий. Так вони наближали нашу незалежність", — сказав у своєму піднесеному слові колишній надрайонний провідник УПА, а тепер голова обласного Товариства "Меморіял", член обласного проводу НРУ Ілько Оберишин. Славним синам і дочкам України віддали данину шани та пам'яті у своїх виступах голова обласної організації Спілки Політв'язнів Григорій Друль, професор зі Львова Степан Кусень, знайома О. Дяківа-Горнового Марія Костів, голова Львівського Братства УПА Сергій Пущик, заступник голови обласної спілки дітей-політв'язнів і репресованих Марія Казимирів.

Гості, мешканці Олесино й сусідніх сіл, які прийшли з церковними хоругвами, надовго збережуть у своїх серцях те "добре, прекрасне і вічне", що дало це величне свято пам'яті славного національного героя О.Дякова-Горнового, написав у Козівській районній газеті журналіст Ярослав Тучапський.

Н. Н.

Опіка над військовими могилами

Братство охорони воєнних могил „Броди-Лев", котре основали в 1952 р. ветерани 1-ої Дивізії Української Національної Армії, раніше знаної як Дивізія „Галичина", має нелегке завдання опіки та охорони могил тих, що полягли за волю України. З тяжким серцем вони залишали полеглих друзів на полях боїв, відступаючи з рідних земель, коли не вдалося охоронити батьківщину перед ворожою навалою. Тим, кому вдалося живими вийти з Другої світової війни, тяжів обов'язок подбати про гідне місце вічного спочинку для полеглих побратимів по зброї. З цією метою створено Братство „Броди-Лев", котре відразу почало заходи для оформлення могил полеглих в Австрії, де проходили останні бої Дивізії з Червоною Армією, бо тільки там був доступ до місць боїв Дивізії. Побоєвища брідської битви залишились на півстоліття за залізною заслоною. І так основано військові цвинтарі, в таких місцевостях: Gnas, Feldbach, Trautmansdorf, St. Stefan, Bad Gleichenberg, куди зібрано і поховано полеглих дивізійників.

Ця акція проходила при повній співпраці та підтримці місцевих австрійських чинників та ветеранських організацій. Поставлено гарні пам'ятники та оформлено індивідуальні могили. Відбулося посвячення цих могил при участі дивізійників з Англії, Америки, Канади, Німеччини та Австрії, а також при участі австрійських ветеранів. Від того часу щорічно, у річницю боїв, під кінець квітня віддають пошану похороненим дивізійники з діяспори, місцеві австрійські ветерани та їхня шкільна молодь. Після відновлення української державности беруть теж в цьому участь дивізійники з України. В міжчасі Братство опікувалось теж могилами наших визначних державних мужів, котрі були похоронені в Німеччині, як Президент ЗУНР Евген Петрушевич та інші. У дальшому опіка Братства теж охопила могили похоронених у Варшаві, в Польщі, старшин та вояків УНР Першої світової війни, як рівнож вояків УПА. Праця над оформленням та опікою усіх цих могил і цвинтарів вимагала дуже багато фондів, котрі напливали виключно зі збірок, переведених переважно ветеранами дивізії „Галичина" серед наших громад в діяспорі. Збірки відбувалися два рази в рік, на Зелені Свята, коли то за давньою українською традицією поминається померших, а другий раз в часі Нового Року та Різдва.

Настали 90-ті роки. Совєтський Союз розпався і повстала самостійна Українська Держава. Щойно тепер можна було розпочати заходи до відшукання та перепоховання тлінних останків полеглих у битві під Бродами. Повстало Галицьке Братство колишніх вояків 1-ої УД УНА. Як перше, місцева патріотична молодь побудувала імпозантний пам'ятник воїнам дивізії на горі Жбир, котра височить над побоєвищами в селі Ясенівцях на Брідщині. Цей пам'ятник не постояв довго. На жаль, його знищила скоро вибухом, мабуть ракетного стрільна, злочинна рука ворогів самостійности України. На місці знищеного пам'ятника висипано високу могилу, на вершку якої поставлено березовий хрест, а на узбіччі могили лежить верхній камінь, котрий вцілів з розбитого пам'ятника.

У співпраці з Галицьким Братством 1-ої УД УНА оформлено меморіяльний цвинтар полеглих дивізійників в місцевості Ляцьке-Червоне на Золочівщині. Туди переховуються віднайдені тлінні останки полеглих. Деяких навіть вдалося ідентифікувати. Досі перепоховано майже 200 дивізійників. На цьому цвинтарі теж поставлено каплицю-церкву, де відправлятимуть поминальні Богослуження. 22-го липня 1997 року відбулося врочисте відкриття і посвячення цього меморіяльного комплексу, при участі дивізійників з України, діяспори та численних учасників світової зустрічі українських ветеранів. Праця над віднайденням і перепохороненнями триває.

Саме місце дуже пригоже на військовий цвинтар. Знаходиться воно недалеко місця, куди проходив шлях прориву вояків Дивізії з оточення у пропам'ятних гарячих днях липня 1944 року. Воно на узбіччі височини під лісом, звідки простягається чудовий вид в далечину на поля та села, де проходили бої Дивізії. Видно Княже, Почапи, Хильчиці, куди йшов кривавий шлях Дивізії до прориву. Видно залізничну дорогу, яка була під сильним обстрілом ворога, і щоб її проскочити, багато там впало, щоб вже більш не встати. На цьому цвинтарі цвітуть далі червоні маки, як колись у 1944 році. Заходами Галицького Братства та фінансової допомоги Братства „Броди-Лев" поставлено теж пам'ятник-курган на місці бою під Крутами, на Чернігівщині, де полягло в 1918 році 300 молодих юнаків, заступаючи дорогу Червоній Армії на Київ. Пам'ять про цей бій, котра була придушена в народі через 70 літ, треба було цим пам'ятником відновити. Всі ці заходи вимагали і вимагають значних коштів, котрі ледве можна було покрити, збираючи фонди згаданими вище способами. Однак, нові можливості та потреби, котрі відкрилися зі самостійністю України, вимагають дальшої і більшої фінансової підтримки. Приміром, під цю пору Братство сплачує великий довг, який був затягнений побратимами в Україні на будову каплиці на меморіяльному цвинтарі в Ляцькому-Червоному. Тому Управа Братства „Броди-Лев" звертається цією дорогою зі закликом щедро складати пожертви на воєнні могили під час цьогорічної збірки-коляди. Складені пожертви можна відтягати від податків.

Роман Гавриляк,
секретар Братства „Броди-Лев"

В Україні відзначили 70-річчя Б. Бойчука

Як інформує „Літератур-на Україна" з 6-го листопада, в Україні відзначили святочно 70-річчя відомого поета і літературознавця та театрознавця Богдана Бойчука. Святочний вечір з того приводу відбувся в Києві у Спілці Письменників України і в ньому взяли участь численні письменники та літературознавці України, які підкреслювали активність Б. Бойчука на літературному та театральному полі, а останньо і як видавця спільного літературно-мистецького журналу „Світовид", в якому працюють так члени діяспори, як і України. Б. Бойчук має за собою широку активність на полі літератури і поезії. Йому належить п'five збірок власних поезій, перекладницька література і редакція цілого ряду творів українських письменників та поетів. Він відомий як один із творців т. зв. Нюйоркської групи, яка проявила широку активність в ділянках літератури та театру в тому часі, коли в Україні не могло діяти свобідно ніяке перо та ніякі уста не мали права висловити свою думку.

Б. Бойчук

Тому не диво, що київська літературна громада з великою пошаною та теплотою вітала Б. Бойчука з його 70-річчям.

Від Спілки Письменників України вітав його В. Дрозд, від Комісії Верховної Ради України з питань національної культури та духовного відродження Ярослав Кендзьор. Президент України Леонід Кучма прислав теплого привітального листа, який відчитав завідуючий відділом культурного розвитку адміністрації Президента О. Безгін.

Окреме привітання прислала Рада Спілки Письменників України і голова Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовости Микола Косів.

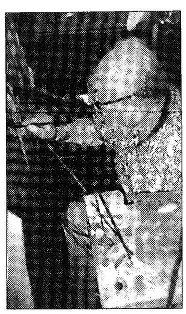
Вечір в честь Б. Бойчука пройшов цікаво та гарно із несподіваним діялогом присутніх на тему сучасної модерної поезії. Провадив ним Віктор Кордун.

О. К.

Маестрові М. Дмитренкові — віночок на могилку!

Мій дорогий, багатогранний приятель відійшов, і мені хочеться віршем Віктора Тайного віддати те, що я ще й досі відчуваю:

Ти чуєш плач? То плаче
ліс, а вітер, мов
матуся, могилу
обіймає.
А он могутні гори
підвелись. — Мов
месники! —
Неначе в цю хвилину
ввесь світ сюди
Свій зір тривожний
направляє.
Стою, читаю імена, що
скульптор
випалив сьозою,
І в безліч множить
їх луна,
Як хвиль морських
серед прибою!
Дмитренко! — сльози,
біль очей
Затерпло слово
гіркотою...
Тут вічно плаче
соловей в
кривавих
ранах самотою.

Маестро М. Дмитренко при праці.

Справді він — маестро „в іншому вимірі", але бракує, бракує його тут!

Бракує ось цього: „Треба негайно братись за діло, бо шкода тратити час! Добренько. А що ж намітили на сьогоднішній день?"

Ірина Неганів,
Воррен, Мишиґен

П О В І Д О М Л Е Н Н Я

для членів 40-го Відділу

З днем 15-го грудня, 1997 року, 40-ий Відділ злучиться з відділом 360, секретарем якого є:

ЙОСИП ГАВРИЛЮК

Просимо членів 40-го Відділу звертатися у всіх справах плачення вкладок та забезпечення до секретаря 360-го Відділу на адресу:

Mr. Joseph B. Hawryluk
79 Southridge Drive
West Seneca, NY 14224-4442
(716) 674–5185

Нова книга про старі злочини

Недалеко від Медвежегорська в Карелії недавно знайдено місце масового поховання 1,111 соловецьких в'язнів. Їх розстріляно рукою однієї особи — капітана НКВД Матвєєва, який щодня власноруч розстрілював по 250 чоловік. Встановлено, що в братській могилі цих жертв знайшли свій останній спочинок Лесь Курбас, Микола Куліш, Валер'ян Підмогильний. Усього 300 визначних українських учених, письменників, діячів освіти й культури.

Ця інформація достовірна й зовсім свіжа. П'ять років тому в усіх українських засобах масової інформації вона стала б новиною номер 1. Кінодокументалісти вже замовляли б квитки до Карелії, а Товариство „Меморіял" проводило б віча протесту на Софійському майдані в Києві з покладанням тернових вінків перед штаб-квартирою колишнього українського КҐБ на Володимирській вулиці. Сьогодні ж вона найбільше зацікавила в Україні, як це не дивно, лише дві особи — генерал-майора Служби Безпеки України (СБУ) Володимира Пристайка та київського професора-історика Юрія Шаповала. Ця інформація стала поштовхом до написання їхньої нової книжки п. з. „Остання адреса. До 60-ліття подій на Соловках", до якої ввійшли протоколи рішень „трійок" про розстріли й вперше видрукувано „кримінальні" справи розстріляних на Соловках українців, копії яких щойно отримала СБУ з московських спецхранів.

На зустрічі з американськими політологами, істориками, архівістами в Інституті ім. Гаррімана при Колюмбійському університеті проф. Ю. Шаповал не без іронії, сказав, що автори поспішали з виходом книги у світ, бо дуже хотіли підготувати комуністам на 7-го листопада до 80-ої річниці більшевицького перевороту достойний „подарунок". На що інтелектуальна авдиторія вибухнула сміхом.

Якщо в українських, так би мовити, материкових мешканців переважно запитання до дослідників „білих" чи кривавих плям рідної історії вичерпалися з тих чи інших причин, то в американських вони лише накопичилися. Це засвідчили сім зустрічей В. Пристайка та Ю. Шаповала протягом трьох тижнів в університетах ЗСА.

Американським політологам досі не зрозуміло, якими були маштаби репресій в Совєтському Союзі й за якими кри-теріями все таки „підбирали" кандидатів на репресованих. Щодо маштабів, то вони по-справжньому жахають. Людей знищували не сотнями чи тисячами, а десятками мільйонів. Щодо механізму, то він і досі незбагненний.

Наприклад, Михайло Грушевський був усе життя переслідуваний, помер у поважному віці в Кисловодську, на курорті.

Правда, як твердять дослідники, не без „допомоги" лікарів. Його донька Катерина „за антисовєтську аґітацію і пропаґанду" була розстріляна. А його дружина Марія отримувала підвищену пенсію особисто за клопотанням Сталіна, користувалася численними пільгами й прожила решту життя в безбідності й безтурботності.

Ще більш незбагненна доля дуже трагічної постаті — академіка-філософа Володимира Юринця. Секретний аґент НКВД, донощик, який сприяв відправленню на Соловки не одного десятка українських інтеліґентів, зрештою сам був розчавлений тією ж репресивною сталінською машиною, під колеса якої він усе життя кидав своїх колеґ і друзів.

На зустрічі в Інституті ім. Гаррімана ген. Пристайко пропонував зважати насамперед на політичний підтекст акцій. Наприклад, коли партія проголосила курс на колективізацію, то всі вчені, причетні до відпрацювання альтернативних форм ведення сільського господарства, були „зібрані" в одну „терористичну антисовєтську організацію в сільському господарстві" і розстріляні як вороги народу. Тобто, очевидно, що головним критерієм тут був підрив генеральної лінії большевицької партії. Хоч дуже багато справ і роль лежали за межами будь-яких критеріїв. Вбивали часто просто так — для кількості, вбивали за інтеліґентний вираз обличчя, за звичку часто мити руки, за начитанність, за розум...

Валентин Лабунський

ЗБОРИ ВІДДІЛУ УНС

П'ЯТНИЦЯ
19-го ГРУДНЯ 1997 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні Збори 42-го Відділу ім. Т. Шевченка відбудуться в УНДомі при 237 Hope Ave. Після зборів відбудеться святочна зустріч. Просимо про чисельну участь. Варвара Тишбір — рекордовий секретар.